

Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine, Bazı Maddelerinin Kaldırılmasına Dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 10.11.1981 Sayı : 17510)

Kanun No.
2552

Kabul Tarihi
6 . 11 . 1981

MADDE 1. — 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanununun 1 nci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İl ve ilçe çocuk mahkemelerinde görev yapacak hâkimler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından doğrudan doğruya bu mahkemelere atanabilecekleri gibi, iş ve kadro imkânları nazara alınarak, görevli oldukları mahaldeki çocuk mahkemeleri nezdinde yetki ile de görevlendirilebilirler.

MADDE 2. — 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanununun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir..

Çocuk Mahkemeleri Başkan ve Üyeleriyle Çocuk Mahkemesi Hâkiminin Nitelikleri :

Madde 2. — 1) İllerdeki çocuk mahkemesi başkanı ve üyelerinin tercihan;

- a) Daha önce ilçe veya merkez ilçelerde çocuk mahkemelerinde görev yapmış olmaları,
  - b) 30 yaşını bitirmiş bulunmaları ve çocuk sahibi olmaları,
  - c) Kadro imkânlarının elverdiği oranda ayrı cinsten bulunmaları,
- Gereklidir.

2) İlçe ve merkez ilçedeki çocuk mahkemelerinde, öncelikle çocuk sahibi hâkimler görevlendirilir.

MADDE 3. — 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanununun 3 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Başkan, Üye ve Hâkimlerin Görev Yapamaları Hali :

Madde 3. — Çocuk Mahkemesi başkan ve üyeleriyle çocuk mahkemesi hâkimlerinin hukuki veya fiili sebeplerle görev yapamaları halinde, bu mahkemede görev yapacak başkan, üye ve hâkimler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca önceden belli edilir.

MADDE 4. — 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanununun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Çocuk Mahkemelerinin Görevi :

Madde 6. — 15 yaşını bitirmeyen küçükler tarafından işlenen genel mahkemelerin görevine giren ağır cezalı suçlara ilişkin davalar illerdeki çocuk mahkemelerinde; bunun dışında kalan suçlara ilişkin davalar ilçe ve merkez ilçe çocuk mahkemelerinde görülür.

Çocuk mahkemeleri bu kanunda yazılı tedbirleri alır ve kanunla verilen diğer görevleri yapar.

Olağanüstü haller, sıkıyönetim ve savaş hali ile askeri mahkemelerin görevlerine giren suçlar ve Anayasanın 136 ncı maddesinin ikinci paragrafında sayılan suçlara ilişkin hükümler saklıdır.

MADDE 5. — 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanununun 9 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Suçların Birlikte İşlenmesi Hali :

Madde 9. — Bu Kanunun kapsamına giren küçüklerin büyüklerle birlikte suç işlemeleri halinde hazırlık soruşturması sonunda evrak tefrik olunur.

Bu halde de çocuk mahkemeleri küçükler hakkında gerekli tedbirleri uygulamakla beraber, lüzum gördüğü takdirde küçükler hakkındaki yargılamayı genel mahkemedeki davanın sonucuna kadar bekletebilir.

Davaların birlikte yürütülmesinin zorunlu görülmesi halinde; genel mahkemeler, yargılamının her safhasında çocuk mahkemelerinin uygun bulması şartıyla birleştirme kararı verebilir. Bu takdirde birleştirilen davalar genel mahkemelerde görülür.

MADDE 6. — 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 15 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Tedbirlerin Müddeti :

Madde 15. — Küçükler hakkında uygulanacak tedbirler, en geç 18 yaşını bitirmeleri ile sona erer.

MADDE 7. — 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Tedbir Uygulanmaması :

Madde 16. — Hüküm zamani 18 yaşını bitirmiş baluanlar hakkında tedbir uygulanmaz.

MADDE 8. — 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ceza veya Tedbir Uygulanmasından Önce Yapılacak İnceleme :

Madde 20. — Bu Kanunda gösterilen ceza ve tedbirlerin uygulanmasından önce küçüğün işlediği suçun anlam ve sonuçlarını kavrayabilme yönünden bedeni, akli ve ruhi durumu mütehassıs kimselere tespit ettirilir.

Ceza ve tedbirin uygulanmasından önce gerekirse küçüğün aile, terbiye, okul durumu, gidişatı, içinde yetiştiği ve bulunduğu şartlar veya bunlar gibi gerekli görülen sair hususlar çocuk mahkemeleri nezdinde görevlendirilmiş olan sosyal hizmet uzmanları veya yardımcıları veya pedagog veya psikolog veya psikiyatr gibi uzmanlar marifetiyle araştırılır. Çocuk mahkemelerinde görevlendirilmiş olan bu personelin iş durumlarının müsait olmaması veya görevin bunlar tarafından yapılmasında bir engel bulunması ya da atama yapılmamış olması hallerinde çocuk mahkemeleri bu araştırmanın yapılması için resmi veya özel kurum ve kuruluşlarda çalışan bu tür uzmanları, bunların da bulunmaması halinde bu araştırmayı yapabilecek nitelikte olan kimseleri görevlendirir.

Yukarıdaki fıkralar gereğince yapılan araştırma ve inceleme sonucu gerekirse küçüğün bir müşahede merkezinde müşahede altına alınmasına da karar verilebilir.

MADDE 9. — 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 25 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Mahkemenin izniyle yargılamının her safhasında küçüğün müdafii, velisi, vasisi, sosyal hizmet alanlarında faaliyet gösteren resmi ve gönüllü kuruluşların temsilcileri, çocuk mahkemeleri nezdinde görevlendirilmiş bulunan sosyal hizmet uzmanları veya yardımcıları ile pedagog, psikolog, psikiyatr veya araştırma ya da gözetimle görevli sair kimseler hazır bulunabilirler.

MADDE 10. — 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 30 ncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Görevliler :

Madde 30. — Bu Kanunun 20 nci maddesinin ikinci bendinde yazılı sosyal araştırma ve 29 ncu maddesinde yazılı gözetimi yapmak üzere Adalet Bakanlığınca her çocuk mahkemesine yeteri kadar öncelik sırasına göre sosyal hizmet uzmanı veya yardımcısı, pedagog, psikolog, psikiyatr atanır.

Çocuk mahkemelerine atanan sosyal hizmet uzmanları veya yardımcıları ile pedagog, psikolog ve psikiyatlara almakta oldukları aylıkların brüt tutarının yüzde ellisi oranında ödenek verilir.

Bu görevlilerin bulunmaması veya iş durumlarının müsait olmaması veya görevin bunlar tarafından yapılmasında bir engel bulunması halinde bu gözetimi yapabilecek nitelikte olan kimseler görevlendirilir.

Sosyal hizmet konularında faaliyet gösteren resmi veya gönüllü kurumlar gözetici görevi yapabilecek kimselerin bir listesini her yılbaşında mahkemeye verirler. Hayırsever diğer kimseler de mahkemeye başvurabilir. Mahkeme bunların ahlaki ve içtimai durumlarını inceledikten sonra seçtiği kimselerin isimlerini listeye kaydeder.

Çocuk mahkemesi her zaman yukarıda yazılı kurum ve derneklerden aday göstermelerini isteyebilir.

MADDE 11. — 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 31 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Gözetimin ne şekilde yapılacağı ve bu işlerde çalıştırılan kimselerin yetiştirilmeleri ve görevleri ile ilgili sair ayrıntılar Adalet Bakanlığınca düzenlenecek bir yönetmelikle belirlenir.

MADDE 12. — 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 32 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ücret :

Madde 32. — Çocuk mahkemelerinde, 20 nci maddenin ikinci bendi ve 30 ncu maddenin üçüncü fıkrası uyarınca geçici olarak görevlendirileceklere 31 nci maddeye göre düzenlenecek yönetmelikteki esaslar çerçevesinde çalışmalarına uygun ücret takdir olunur.

MADDE 13. — 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 34 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Adli Sicil :

Madde 34. — Küçükler hakkında adli sicile geçirilen bilgiler; ancak, soruşturma ve kovuşturma konusu olan işler sebebi ile Cumhuriyet savcıları, sorgu hâkimleri ve mahkemelerce veya Yasama Meclisi üyeleri seçimleri ile ilgili olarak yetkili seçim kurullarınca istendiği takdirde adli sicilce bildirilir.

Birinci fıkra gereğince verilmiş olan bilgiler başka herhangi bir iş ve konu için kullanılmaz.

MADDE 14. — 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 36 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Cezaların İnfaz Edileceği Yer :

Madde 36. — Suçu işlediği zaman 11 yaşını bitirmiş olup da 15 yaşını bitirmeyen ve cezanın çektirilmesine başlandığı anda 18 yaşını doldurmamayan küçüklerin cezaları çocuk ıslahevî veya çocuk cezaevlerinde çektirilir. Bunlar hakkında, çocuklara ait cezaların infazına ilişkin diğer kanunlar ve tüzüklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri de uygulanır.

MADDE 15. — 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 44 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Görev ve Yetkiler .

Madde 44. — a) Küçüklerin cezalarının infaz edileceği ıslah ve eğitim evlerinin, bu Kanunun 10 ncu maddesine göre haklarında tedbir uygulanmış olan küçüklerin yerleştirileceği Devlete ait müesseselerin, müşahade merkezlerinin, küçüklerin kısa sürelerle kabul edilecekleri veya icabında müşahadelerinin yapılmasına elverişli kabul merkezlerinin, çocuk mahkemelerine ait bina ve küçüklere mahsus tevkifevlerinin tesisi,

b) Bu müesseselerin sevk ve idare tarzlarının tanzimi, buralara alınmış olan küçüklerin muhafaza, bakım ve eğitim işlerinin kontrolü,

c) Yukarıda yazılı müesseselerde ve çocuk mahkemelerinde sosyal araştırma ve gözetimle görevli personelin özlük işlerinin yapılması, bu personelin hizmete yararlı olacak şekilde devamlı eğitim ve yetiştirilmelerinin sağlanması,

d) Küçüklerle ilgili mevzuat ve müesseseler üzerinde devamlı inceleme ve araştırmanın yapılması, bu konudaki kanun tasarı ve teklifleri hakkında mütalaa beyanı ve icabında bunların bizzat hazırlanması,

e) Çocuk suçluluğunun sebep ve faktörleri üzerinde incelemeler yaparak önlenmesi çarelerinin araştırılması, bu hususta yerli, yabancı ve milletlerarası kurum ve teşekküllerle temas temini,

f) Çocuk suçluluğu konusunda gereken istatistiklerin hazırlanması, velayet ve vesayetin nezi ve küçüklere vasi tayinine dair işlemlerin takip edilmesi,

g) Eğitimi güç küçüklerin yerleştirildiği kurumlar ve küçüklerin zararlı yayınlardan korunması hususunda Milli Eğitim; çeşitli işlerde çalışan küçükler bakımından Çalışma; filmlerin küçükler yönünden kontrolü için İçişleri ve küçüklerin yerleştirileceği tedavi kurumları ve sosyal servislerin çocuk mahkemeleri ile olan münasebetlerini tanzim bakımından Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının ilgili servisleriyle işbirliği yapılması,

h) Cezaları infaz edilen küçüklerin işe yerleştirilmeleri mevzularında infaz sonrası yardım müesseseleri ve sair kurumlarla ilişki kurulması,

i) Küçüklerin yerleştirildiği özel kurumların denetlenmesi,

j) Bu Kanunun uygulanmasıyla alakalı diğer görevlerin yapılması,

Adalet Bakanlığı Merkez Kuruluşundaki ilgili birimlerce yerine getirilir.

MADDE 16. — 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun geçici 3 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İlk Atamalar .

Geçici Madde 3. — İllerdeki çocuk mahkemelerine, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca yapılacak ilk atamalarda bu Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yazılı şart aranmaz.

MADDE 17. — 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 5 nci maddesi ile 29 ncu maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 18. — 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 46 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yürürlük :

Madde 46. — Bu Kanun 1 Haziran 1982 tarihinde yürürlüğe girer.

GEÇİCİ MADDE — Adalet Bakanlığında mevcut Çocuk Eğitim, Islah ve İnfaz İşleri Genel Müdürlüğü kadro ve unvanı kaldırılmıştır. Bu nedenle açıkta kalan Genel Müdür, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde Adalet Bakanlığına başvurduğu takdirde birinci sınıfa ayrılmış hâkimlik veya savcılık sınıfları içerisinde bir göreve, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca veya Bakanlık hizmetlerine Adalet Bakanınca atanır.

Anılan Genel Müdürlük müşavirleri de durumlarına uygun görevlere, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca veya Adalet Bakanınca atanırlar.

MADDE 19. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 20. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

- I. - Gerekçeli 300 S. Sayılı basmayazı Millî Güvenlik Konseyinin 81 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.
 II. - Bu Kanunu; Millî Güvenlik Konseyi Adalet Komisyonu görüşmüştür.
 III. - Esas No. : 1/246